

Regional läsfrämjandeplan 2020-2022.

För ett levande läsande län. Demokrati - Bibliotek - Läsning

(2020-02-20)

Nationellt mål för litteratur och läsfrämjande:

Alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet

Läsfrämjande är att:

- Ta bort hinder för läsning och öppna vägar till litteratur
- Bidra till att människor kan utveckla alla sina språk
- Stärka läsarens självförtroende och läsaridentitet
- Öka tillgången till en mångfald av litteratur på olika språk och i olika format för läsare i alla åldrar
- Ge fler möjligheter till en konstnärlig upplevelse genom litteratur.

(Ur Kulturrådets handlingsprogram för Läsfrämjande 2019)

Läsfrämjande arbete innebär att skapa möten mellan läsare och text och där läsaren ges möjlighet att tillgodogöra sig innehållet utifrån egna förutsättningar, erfarenheter och föreställningsvärldar. Genom att skapa möten med och mellan läsare, stärks människors lust och relation till läsning. Samtal om den gemensamma läsoplevelsen stimulerar fantasin och kreativiteten. Det finns en koppling mellan läsfrämjande och skrivfrämjande arbete. Skrivaktiviteter för barn, unga och vuxna stimulerar läsningen och kreativiteten.

Litteraturfrämjande/förmedling innebär att erbjuda god tillgång till litteratur och synliggöra den främst till dem som inte har en naturlig relation till litteraturen. Det kan till exempel ske genom samtal mellan användare och bibliotekspersonal, författarsamtal, poesiuppläsningar, skyltning, utställningar, bokpresentationer och bokprat. Det handlar också om att synliggöra litteratur och läsning för de som inte besöker eller använder biblioteket.

Den regionala läsfrämjandeplanen

Planen är framtagen och beslutad av bibliotekscheferna för Biblioteken i Norrbotten. Den beskriver inriktningen för arbetet med litteratur, läsning och skrivande inom samarbetet under perioden. Läsfrämjandeplanen bygger på den regionala biblioteksplanen och är utgångspunkt för folkbibliotekens läs- och litteraturfrämjande arbete. Arbetet med läsfrämjande bidrar till människors bildning, utbildning och delaktighet i samhällslivet vilket är grunden till ett demokratiskt samhälle.

Vår vision: Vi ska göra Norrbotten till en mer upplevelserik plats att leva på.

Den gemensamma värdegrunden: Inspirerande Berikande Möten Paus

Övergripande syfte

Vi ska öka läslusten hos norrbottningarna.

Vi ska göra biblioteken och litteraturen tillgängliga för norrbottningarna.

Vi ska främja barn och ungas språkutveckling och stimulera till läsning i olika former.

Vi ska ha ett särskilt fokus på nationella minoritetsspråk och urfolkets språk samt personer med funktionsnedsättning.

Övergripande målsättning

Vi ska bidra till att norrbottningarnas kunskap ökar om läsning och dess betydelse för utveckling och delaktighet i samhället.

Vi ska skapa möten mellan människor och litteratur i olika former.

Vi ska arbeta för att fler regelbundet tar del av litteratur i olika former.

Vi ska utveckla arbetssätt och metoder för läsfrämjande och med särskilt fokus på digitalt läsfrämjande.

Vi ska utveckla samverkan på kommunal och regional nivå.

Vi ska erbjuda tjänster och verksamhet i rummet och rymden i en välkomnande miljö.

Vi ska synliggöra norrbottnisk litteratur och författare i olika mötesformer.

Vi ska utveckla vår mediesamverkan utifrån norrbottningarnas behov och samhällets förändringar.

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Barnens första språk

Målgrupp	Mål	Syfte	Regionala & kommunala aktiviteter	Uppföljning
<p>Norrbottens vuxna med relation till barn 0-5 år och som kommunicerar eller läser olika språk</p>	<p>Nå fler vuxna och barn som pratar eller vill upptäcka ett nationellt minoritetsspråk eller urfolkets språk.</p> <p>Att stärka vårdnadshavarnas och andra vuxnas engagemang i språköverföringen genom att erbjuda aktiviteter på webben och biblioteken som vänder sig till målgruppen.</p> <p>Exponera, inreda och utforma våra fysiska och virtuella bibliotek på ett attraktivt sätt för målgruppen.</p>	<p>Öka kunskapen hos vårdnadshavare och andra vuxna om betydelsen av läsning och språkstimulans.</p> <p>Att stärka de nationella minoritetsspråken och urfolkets språk.</p> <p>Att ge barn möjlighet att möta och bekanta sig med det egna modersmålet.</p> <p>Att vuxna får en insikt i barnens rättigheter som nationell minoritet och urfolk.</p>	<p>Kommunala</p> <p>Fortsätta utveckla lokal samverkan med Barnhälsovård/familjecentraler, öppna förskolor och andra organisationer kring barns språkutveckling, gåvoboken samt språkpaket.</p> <p>Förmedla information, bokgåvor och språkpaket.</p> <p>Erbjuda programverksamhet på olika språk.</p> <p>Regionala</p> <p>Stödja arbetet med Barnens första språk genom omvärldsbevakning och dialog på ningen.</p> <p>Föra dialog med representanter från Barnhälsovården och delta på nätverksmöten samt medverka på lokala BHV-konferenser 2021.</p> <p>Samordna beställning och utskick av språkpaket.</p> <p>Uppdatera urvalslistan för småbarnsböcker som bokgåva.</p> <p>Vid behov uppdatera informationsmaterial i samarbete med Kommunikationsgruppen.</p>	<p>Kommunala</p> <p>Följa upp aktiviteter och besökare.</p> <p>Följa upp antal utdelade språkpaket.</p> <p>Regionala</p> <p>Årlig utvärdering av regionala aktiviteter.</p>

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Bibblo.se och Norrbottensförfattare

Målgrupp	Mål	Syfte	Regionala & kommunala aktiviteter	Uppföljning
Norrbottens invånare	<p>Tillhandahålla och synliggöra tjänster och utbud som folkbiblioteken erbjuder utifrån ett digitalt fokus.</p> <p>Särskilt lyfta fram författare, litteratur, film, musik etc. som har anknytning till Norrbotten.</p>	<p>Främja norrbottningarnas intresse för litteratur, läsning samt bildning.</p> <p>Öka kunskapen om folkbibliotekens digitala tjänster och resurser (informationsteknik).</p>	<p>Kommunala Förmedla och kommunicera Bibblo.se och Norrbottensförfattare i kommunen.</p> <p>Dela innehåll på Bibblo.se, exempelvis författarporträtt och bibblotips i sociala medier.</p> <p>Regionala Producera och kommunicera författarporträtt för att synliggöra den norrbottniska litteraturen. Hälften ska vara författare från språk- eller kulturområdena meänkieli, samiska eller finska, dvs. länets förvaltningsområden. Särskilt lyfta: 2020 samiska språk 2021 meänkieli och dess varieteter 2022 finska</p> <p>Guida besökare och personal hur vårt digitala bibliotek fungerar för att stärka den digitala kompetensen, genom fortsatt bibbloturné och artiklar/filmer på Bibblo.se.</p> <p>Mer lättillgänglig information om Legimus, mer uppmärksamhet på boktips på teckenspråk och lättläst litteratur.</p> <p>Lyfta och informera om Varldensbibliotek.se och småbarnsböcker på olika språk.</p>	<p>Kommunala Följa upp aktiviteter som synliggjort Bibblo.se och Norrbottensförfattare i kommunen.</p> <p>Regionala Följa upp aktiviteter och besökare på Bibblo.se och Norrbottensförfattare.</p>

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Bokbussprojektet

Målgrupp	Mål	Syfte	Regionala & kommunala aktiviteter	Uppföljning
<p>Norrbottens invånare och främst de som bor i glesbygd tillika den blivande digitala biblioteksanvändaren</p>	<p>Öka allmänhetens medvetenhet och praktisk användning av digitala verktyg för bättre service, miljö och tillgänglighet på Bokbussarna.</p> <p>Likvärdig tillgång av service och bibliotekstjänster på Bokbussarna i förhållande till fysiska bibliotek.</p>	<p>Öka och medvetandegöra den digitala kompetensen och servicegraden så att fler använder sig av, och blir förtrodda med de digitala verktyg man behöver i vardagen med stöd av Bokbussarna.</p> <p>Bibliotekens arbete bidrar till genomförandet av Digitaliseringsstrategin och direktiv för Digitalt först med användaren i fokus.</p>	<p>Kommunala Bokbussarna erbjuder digitala handledningstjänster och utlåning av ex. läsplattor och andra aktuella verktyg.</p> <p>Regionala Kompetensutbildning och stöd till personal på bokbussarna.</p> <p>Statistikmall tas fram till varje bokbuss för att uppföljningen ska vara mätbar.</p> <p>Förbättra uppkopplingen i glesbygd i samarbete med CDT (Centrum för distansöverbyggande teknik), IT Norrbotten samt Region Norrbotten.</p>	<p>Kommunala Följa upp och analysera behov, användningsområden, servicegrad aktiviteter och besökare.</p> <p>Regionala Uppföljning och utvärdering av antalet bokbussar, dess digitala utrustning, aktiviteter och servicenivå.</p>

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Demokrati 100 år

Målgrupp	Mål	Syfte	Regionala & kommunala aktiviteter	Uppföljning
Norrbottnens invånare	<p>Öka kunskapen om tillkomsten av den allmänna och lika rösträtten för hundra år sedan.</p> <p>Främja kommunernas arbete med Barnrättskonventionen och bidra till att barns delaktighet och rättigheter uppfylls.</p> <p>Stärka människor och synliggöra folkbiblioteken som en del i det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.</p>	<p>Regionens temaår syftar till att stärka den kulturella infrastrukturen och ökad samverkan i länet.</p> <p>Stärka människor och särskilt barn och ungas rättigheter och delaktighet i samhället.</p>	<p>Kommunala Kartlägga nuläget över folkbibliotekets arbete med barnets rättigheter och ta fram en handlingsplan.</p> <p>Planera och genomföra aktiviteter under temaåret <i>Demokrati 100 år (2021)</i>.</p> <p>Regionala Förankra och ta fram idéer under Kommunikationsdag 2020 och därefter arbeta fram en kommunikationsplan för 2021.</p> <p>Samverkan med externa aktörer kring utbildningsinsatser för att öka kunskapen om och implementeringen av Barnrättskonventionen: Konferens 1 oktober 2020 i samarbete med Rädda Barnen. Konferensdagen innehåller både teori och praktik. Ett förberedande inläsningsmaterial skickas ut i samband med anmälan till konferensen. Länsstyrelsen bidrar eventuellt med medel.</p>	<p>Kommunala Följa upp antal kartläggningar och handlingsplaner.</p> <p>Följa upp aktiviteter och besökare.</p> <p>Regionala Kommunikationsplan för 2021 följs upp av kommunikationsgruppen</p> <p>Uppföljning av utbildningsinsatser.</p>

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Digital delaktighet för digitala läsfrämjandemetoder (Digitekets lärplattform)

Målgrupp	Mål	Syfte	Regionala & kommunala aktiviteter	Uppföljning
<p>Norrbottnens invånare, civilsamhället, personal på bibliotek</p>	<p>Ökad digital kompetens hos allmänheten och bibliotekspersonal.</p> <p>Stärka den digitala läsningen i dess olika former.</p> <p>Bibliotekslagen 2013:801, Prop: 2017/18:1 där direktivet utgår från ett Hållbart digitaliserat Sverige.</p> <p>Digitalt först – med användaren i fokus – projektplan.</p>	<p>Minskat digitalt utanförskap och digitala klyftor.</p> <p>Att individer blir mer förtrogna med digitala verktyg och tjänster d v s kunskaper och förmågor som krävs för att finna, analysera, kritiskt värdera det skrivna ordet i olika medier och sammanhang.</p>	<p>Kommunala</p> <p>Samarbete och samhandling med folkbildning, civilsamhället för att nå allmänheten med digitalt stöd och handledning.</p> <p>Skapa aktiviteter som möjliggör för individen att läsa och kommunicera på olika digitala sätt.</p> <p>Länskonferens 2021 med tema: Digitalt läsfrämjande.</p> <p>Regionala</p> <p>Samordna utbildning och handledning för länets folkbibliotek.</p> <p>Samhandling med Kungliga biblioteket, Internetstiftelsen och övriga regioner inom projektet Digitalt först.</p>	<p>Kommunala</p> <p>Följa upp aktiviteter och besökare.</p> <p>Regionala</p> <p>Följa upp bibliotekspersonalens användning av sin digitala kunskaper via enkäter och uppföljande besök.</p>

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Kulturell mångfald

Målgrupp	Mål	Syfte	Regionala & kommunala aktiviteter	Uppföljning
<p>Norrbottens invånare och främst nyanlända/ nysvenskar och invandrare</p>	<p>Kulturell mångfald genom god medieförsörjning och allas tillgång till biblioteksverksamhet.</p> <p>Stödja människors tillgång till och användning av informations- och kommunikationsteknik för målgruppens delaktighet i samhället.</p>	<p>Biblioteket – en demokratisk plats för dialog och möten mellan människor och dess kulturer.</p> <p>Allas rätt att ta del av litteratur och kultur på det egna modersmålet.</p> <p>Bibliotekens arbete bidrar till genomförandet av Digitaliseringsstrategin.</p>	<p>Kommunala Synliggöra Pressreader och andra digitala tjänster för personer med språklig bakgrund i svenska och de med annat modersmål än svenska på biblioteket och i kommunen.</p> <p>Erbjuda aktiviteter och olika slags medier på andra modersmål än svenska som efterfrågas och talas i kommunen.</p> <p>Regionala Annonskampanj (mars 2020) för Pressreader.</p> <p>Regionalt stöd för inköp av medier på andra språk än svenska, förmedlas av Luleå stadsbibliotek till länets övriga kommuner.</p>	<p>Kommunala Följa upp aktiviteter och besökare och på vilket sätt aktiviteterna varit riktade till målgrupperna.</p> <p>Regionala Kommunikationsgruppen följer upp kampanjer enligt kommunikationsplan.</p> <p>Följa upp det regionala stödet för inköp och användning av medier på andra språk än svenska.</p>

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Nationella minoritetsspråken: finska, meänkieli och samiska

Målgrupp	Mål	Syfte	Ansvar och aktiviteter	Uppföljning
Norrbottens invånare oavsett språktillhörighet	Synliggöra och stärka de nationella minoriteterna tornedalingar och sverigefinnar samt urfolket samernas litteratur, språk och kultur såväl analogt och digitalt.	Ökad kunskap om demokratiska värderingar i vårt mångkulturella samhälle. Öka intresset för litteratur och läsning på nationella minoritetsspråk och urfolkets språk.	Kommunala Folkbiblioteken genomför aktiviteter för att stärka språken. Regionala Samordning utbildningsinsatser, 2020: samiska språk i samarbete med Tjällegoahte Författarcentrum Sápmi, utbildningsdag den 23 april. 2021: meänkieli och dess varieteter 2022: finska Omvärldsbevakning och kunskapsspridning.	Kommunala Följa upp aktiviteter och besökare och på vilket sätt aktiviteterna varit riktade till målgrupperna. Regionala Utvärdering av utbildningsdagarna.

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald

Polarbibblo.se

Målgrupp	Mål	Syfte	Ansvar och aktiviteter	Uppföljning
<p>Barn från 6 år i hela landet</p>	<p>Erbjuda en plats för barns berättelser och skapande på svenska, meänkieli, samiska språk och på sikt finska.</p> <p>Arbeta för att fler barn besöker och använder Polarbibblo.se.</p> <p>Polarbibblo.se ska vara tillgänglig för barn med funktionsnedsättning.</p>	<p>Barn får göra sin röst hörd.</p> <p>Öka intresset litteratur, läsning och skrivande bland barn.</p> <p>Vara en resurs i folkbibliotekens läsfrämjande uppdrag.</p> <p>Aktivt bidra i revitaliseringsarbetet för meänkieli, samiska språk och på sikt finska.</p> <p>Bidra till ökad digital delaktighet och barns kunskap om användning av digitala verktyg.</p> <p>Bidra till att Sverige efterlever Barnrättskonventionen.</p>	<p>Regionalt och kommunalt</p> <p>Regionbiblioteket är huvudansvarig för Polarbibblo.se och drivs under 2020 i samarbete med folkbiblioteken. Polarbibblo.se ska utvecklas inom projekt <i>Polarbibblo, centrum för barns berättelser och skapande på meänkieli, samiska språk och svenska</i>. 2022 tillkommer finska. Se projektplan samt direktiv för arbetsgruppen.</p> <p>Folkbiblioteken genomför aktiviteter för att synliggöra Polarbibblo.se i syfte att öka användningen.</p>	<p>Regional</p> <p>Följa upp antalet besök och publicerade bidrag inom direktivet för Polarbibblo.se.</p> <p>Uppföljning och rapportering inom projektet.</p> <p>Kommunal</p> <p>Följa upp genomförda aktiviteter inom direktivet för Polarbibblo.se.</p>

Tema: Digital delaktighet, nationella minoriteter och urfolkets språk, funktionsnedsättning och kulturell mångfald**Ung i Norrbotten på Goodreads.se**

Målgrupp	Mål	Syfte	Ansvar och aktiviteter	Uppföljning
Norrbottens unga 13–25 år	Erbjuda en digital plats där unga kan dela läsupplevelser och föra samtal om litteratur och läsning. Ung i Norrbotten ska vara tillgänglig för unga med funktionsnedsättning.	Öka intresset litteratur, läsning och skrivande bland unga. Vara en resurs i folkbibliotekens läsfrämjande uppdrag. Bidra till ökad digital delaktighet och ungas kunskap om användning av digitala verktyg.	Kommunala Folkbiblioteken genomför aktiviteter för att synliggöra Ung i Norrbotten. Regionala Arbetsgruppen ska ansvara för innehållet på Ung i Norrbotten.	Följa upp aktiviteter och besökare på Ung i Norrbotten, samt följa upp aktiviteter i kommunerna inom direktivet för Ung i Norrbotten. Gruppens arbete följs upp i slutet av 2020 för eventuell permanentad grupp 2021.